

Bokrosi „tájház”

Szakmai háttér:

„A tájházak vagy falumúzeumok olyan szabadtéri néprajzi gyűjtemények, amelyek a helyben összegyűjtött és megőrzött tárgyakkal az adott település vagy tájegység hagyományos tárgyi kultúráját, a népi építészet szempontjából jelentős (esetleg népi műemlékeknek minősített) épületekben berendezett lakásbelsőket, olykor a műhelyeket, a gazdasági épületeket vagy a kezdetlegesebb ipari létesítményeket mutatják be.” (Wikipedia)

Magyarországon ma közel 300 tájház található, s ezek tárgyi kulturális örökségünk jelentős számú, több tízezer emléket őriznek.

Csongrád megyében 6 tájház található:

- Csongrádi Tájház – Csongrád
- Hagymás ház – Makó
- Falumúzeum – Szegvár
- Tájház – Algyő
- Tájház – Hódmezővásárhely
- Tájház – Csanádpalota

Bács-Kiskun megyében 12 darab:

- Baja – Szentistván – Bunyevác Tájház
- Balotaszállás – Tájház
- Császártöltés – Sváb Tájház
- Dunaegyháza – Tájház
- Kalocsa – Népművészeti Tájház
- Kiskőrös – Szlovák Tájház
- Kiskunhalas – Tájház
- Kiskunmajsa – Kenyérsütőház, Tájház
- Kunfehértó – Tájház
- Madaras – Tájház
- Kerekegyháza – Rendek Tanyamúzeum
- Szabadszállás – Tájház

A tájházak a minisztérium által kiadott *Közérdekű muzeális kiállítóhely* működési engedéllyel kell, hogy rendelkezzenek. Ez azt jelenti, hogy az épületnek mind állagában, mind megjelenésében alkalmasnak kell lenni a feladatra, hogy megfelelő feltételek biztosítottak legyenek a bemutatott tárgyak számára, és a fenti kategóriának nagyjából teljesülnie kell. Fenntartója lehet intézmény, önkormányzat, stb.

Mindezeket a kulturális szakmai környezet miatt tartottam fontosnak előljáróban. A tájházak fontos eleme a tematika, ami jellemzően vagy egy korszak, vagy egy téma, pl. foglalkozás köré épül.

Fontos kérdés a jövőbeli tematikát illetően, hogy milyen tárgyanyag fog összegyűlni?

Amennyiben nem lesz konkrét tematika, akkor berendezett lakásbelső lehet egyfajta látogatható látványraktára a felhalmozott dolgoknak. Ekkor nem szükséges tájházzá válnia az épületnek.

Szakmai kialakítás:

Amennyiben a tájházi funkció elérése a cél, mindenképpen néprajzos muzeológus bevonására lesz szükség. Egy, a térség kultúráját jól ismerő, és a helyiekkel jó kapcsolatban lévő szakember irányíthatja szakmai munkálatokat. Javaslatom Dr. Mód László, az SZTE kutatója, aki rendszeresen kutatja Bokros néprajzát. Ő maga is szívesen vállalná a feladatot.

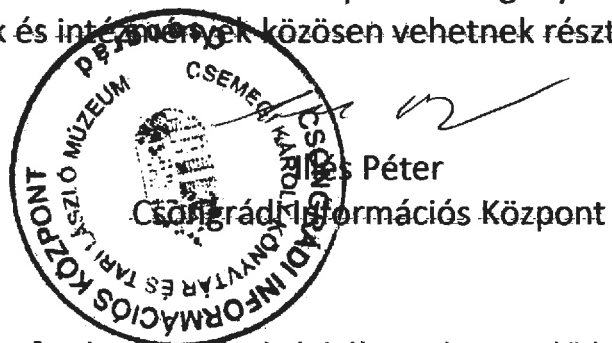
Az épület rendbetétele:

Tapasztalatunk szerint az identitást erősítő kezdeményezések mögött helyi civileknek kell első sorban állni, erre már létező vagy új civil szervezet lenne a legalkalmasabb.

A munkálatokban viszonylag sok olyan folyamat van, melyet közösségi összefogással meg lehet valósítani. A falak tapasztása, meszelése, mintázása, a tető héjazatának cseréje, az udvar gondozása, mind közösségi összefogásból megvalósíthatóak. Időszakos társadalmi munkával, az alapanyagok pályázati és támogatás útján történő beszerzésével néhány év alatt kialakítható, és addig is közösség építő hatást fejt ki.

Fenntartás, működtetés:

A rendszeres működtetés a végső eredménytől függően lehet időszakos, vagy állandó nyitva tartás. Érdeemes az épület fenntartását, és a látogathatóság biztosítását szétválasztani. Az épület fenntartása egy állandó gazdasági tevékenység, melyet végezhet intézmény, önkormányzat, civil szervezet. A látogathatóság biztosítására lehetséges a bokrosi művelődési ház dolgozóinak szabad kapacitását igénybe venni. További szabad kapacitást igényel a programok szervezése, amiben civilek és intézmények közösen vehetnek részt.

Javaslat a működtetésre:

Óriási érték a bokrosi közösség összefogása annak érdekében, hogy elődeik tárgyi, szellemi hagyományait megőrizték és ezt az utánuk jövőnek átadják.

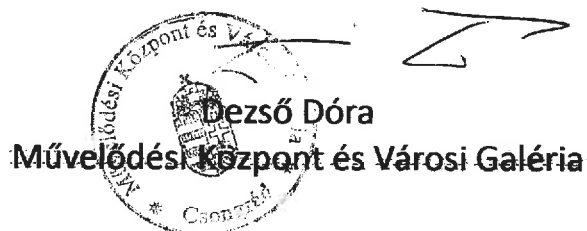
Maga az épület és a kert alkalmas közösségi rendezvények megtartására, bográcsozásra, az év jeles napjaihoz kapcsolódó programok korosztálytól függetlenül történő megélésre. A hagyományos kézműves technikák

elsajátítása, régi mezőgazdasági, háztartási eszközök használatának bemutatása tevékenységekhez kapcsolva, lehetőséget teremthet a tudás átadására.

A tájház lehetőséget nyújthat a Bokrosra érkezőknek bepillantani a régi bokrosi élet mindennapjaiba, a háztartás, a földművelés, pásztorkodás eszközeinek megismerésére.

Mivel egy közösség összefogásából valósult meg a tájház létrehozásának ötlete, a működtetést kár lenne bármelyik intézményhez csatolni. Sokkal rugalmasabb, mozgékonyabb működtetést eredményezhet egy egyesületi forma, melyet a pályázati lehetőségek, később az 1% is kiegészíthet. Magának az épületnek a rendbehozatala rengeteg olyan feladatot generál, melyeket közösségépítő társadalmi összefogás keretében meg lehet valósítani. A sarazás, tapasztás, tetőhajtás, kertgondozás együttes erővel megvalósítható teendők, s melyek nélkül nem lehet a további hasznosításra gondolni sem.

Ezt a tájházat a közösségi igény hívta életre, s ez az igény lesz az, amely étellel fogja megtölteni. Kár lenne intézményesített formába becsontosítani, s az intézményi működés rendkívül szigorú keretei közé kényszeríteni. Természetesen azokhoz a szakmai feladatokhoz, melyek szükségesek a kiállítások megvalósításához, a termék berendezéséhez, az eszközök elhelyezéséhez, az intézmények minden segítséget megadnak.

Csongrád, 2016. október 17.